

Meer vrouwen aan de top in cultuurhuizen: een welgekomen kentering

Nieuws dinsdag 20 mei 2025

Wie vandaag de seizoenbrochures van cultuurhuizen doorbladert, krijgt meer dan een overzicht van aankomende producties. Je ziet een spiegel van de sector. Wat daarin opvalt, is een duidelijke en hoopvolle trend: vrouwen nemen steeds vaker sleutelrollen in het productieproces op zich.

Vrouwelijke dirigenten, regisseurs, choreografen en artistieke leiders zetten de koers uit. Dit is geen toevallige evolutie, maar het resultaat van een langdurige strijd en jarenlang sociaal overleg voor gelijke kansen in een sector die nu gelukkig ook 'diversiteit in leiderschap' omarmt.

Het is geen geheim dat de cultuursector zoals vele andere sectoren in het verleden gedomineerd werd door mannen. De meeste grote instellingen, orkesten en theaters werden geleid door mannen en vrouwelijke talenten kregen vaak niet de kans om door te breken. De beweging die we nu zien, is dus een blijvende en weloverwogen verschuiving. Deze is mede het resultaat van de inzet van ons, vakbonden, die jarenlang aandrongen op meer gendergelijkheid en gelijke kansen voor iedereen. Wat vandaag zichtbaar wordt in de seizoenbrochures, is niet alleen het resultaat van culturele instellingen die beleid aanpassen, maar van sociale druk en structurele verandering.

Breder perspectief

Maar waarom vinden we dit zo belangrijk? Het gaat niet alleen over een representatieve verandering van het gezicht aan de top. Vrouwen aan de leiding betekent ook meerstemmigheid in het besluitvormingsproces. Vrouwen brengen andere perspectieven, andere prioriteiten, andere nuances en soms zelfs andere methodes van leidinggeven. Dit verrijkt de besluitvorming en zorgt ervoor dat beslissingen niet alleen genomen worden vanuit een enkel perspectief, maar vanuit een veel breder palet van ervaringen.

Wij zien meer en meer dat vrouwen aan de top ervoor zorgen dat het beleid toch nog meer inclusief wordt. Vrouwen zetten thema's zoals welzijn, inclusie, zorg en evenwicht tussen werk en privé meer op de agenda. Zij creëren minder rigide en meer flexibele werkplekken en zorgen ervoor dat de cultuursector voor iedereen toegankelijker wordt. Dit kan variëren van het vergroten van kansen voor jong talent tot het versterken van sociale cohesie binnen de teams. Zo wordt cultuur niet alleen creatiever, maar ook menselijker en relevanter voor een ruimere maatschappij.

De zichtbaarheid van vrouwen in topfuncties heeft bovendien een rolmodellenfunctie. Voor de jonge generatie die zichzelf misschien niet altijd ziet weerspiegeld in de top van de cultuursector, is dit een krachtige boodschap. Zien is geloven en deze verandering zorgt ervoor dat meer vrouwen hun weg naar de top durven en kunnen maken. De culturele sector kan zich nu eindelijk op grotere schaal identificeren met de diversiteit van de samenleving, en dat maakt hem krachtiger.

We zijn er nog niet

Toch zijn we er nog niet. Het werk is niet af. De loonkloof, de onzekere contracten en de ondervertegenwoordiging in hogere bestuurslagen blijven schrijnend aanwezig. Daarom moeten we deze vooruitgang niet alleen benoemen, maar ook actief versterken. De erkenning van deze vooruitgang is belangrijk, omdat ze ons motiveert en het vertrouwen in de kracht van collectieve actie herstelt. Het toont aan dat verandering mogelijk is, mits we blijven samenkomen en ons inzetten voor een rechtvaardiger en eerlijker sector.

Voor alle duidelijkheid en om misverstanden te vermijden: de appreciatie voor de toename van het aantal vrouwen in leidinggevende functies betekent niet dat mannen het in het verleden slecht deden. Integendeel, de sector heeft kunnen bouwen op de inzet, visie en vakkennis van velen.

Het gaat dus niet om het vervangen van één stem door een andere, maar om het creëren van een rijkere, meerstemmige compositie en een complementariteit die nieuwe perspectieven opent, die durft vaste gewoonten in vraag te stellen. Dat maakt de cultuursector niet alleen menselijker, maar ook en vooral nog veerkrachtiger.

Laten we deze opwindende tendens vieren, maar laten we ook niet stoppen. De pen is nu in handen van vele vrouwen en samen kunnen we verder schrijven aan het verhaal van een cultuursector waarin iedereen gelijke kansen krijgt! ACOD Cultuur timmert mee voort aan die hoopvolle ingeslagen weg.

Inge Hermans